

Pregled novina u sustavu PDV-a od 1. siječnja 2023. godine

Mirjana Mahović Komljenović*

Kao dio jesenskog paketa mjera Vlade RH koje su donesene radi daljnjeg poreznog rasterećenja te zaštite kućanstva i gospodarstva od rasta cijena, donesen je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o PDV-u koji je objavljen u Narodnim novinama 133/22. a koji je stupio na snagu 1. siječnja 2023. godine. Zbog uvođenja eura kao nacionalne valute u RH, vrijednosni pragovi i drugi iznosi u kunama, od 1. siječnja 2023. godine iskazani su u eurima i centima, a promijenjeni su i obrasci knjige U-Ra i I-Ra, te sadržaj i način popunjavanja PDV obrasca. Donesenim Pravilnikom provodi se usklađenje s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u (Nar. nov., br. 113/22), čije su odredbe stupile na snagu u dva koraka i to 1. listopada 2022. godine i 1. siječnja 2023. godine, a odnose se na proširenje primjene stope PDV-a od 5% te uvođenje nulte stope PDV-a na određene isporuke dobara i usluga.

1. Uvod

Za razdoblje oporezivanja koje počinje od 1. siječnja 2023. godine i dalje, stupile su na snagu izmjene i dopune Pravilnika o PDV-u (Nar. nov., br. 133/22- dalje: Pravilnik), pri čemu se najvažnije izmijenjene odredbe odnose na detaljnije pojašnjenje u vezi primjene stope PDV-a od 0% koja se odnosi na isporuku i ugradnju solarnih ploča, te radi toga i na promjene u vezi popunjavanja Obrasca PDV-a, knjige primljenih (ulaznih) računa Obrasca U-Ra te knjige izdanih (izlaznih) računa Obrasca I-Ra.

Ostali obrasci propisani Pravilnikom koje Poreznoj upravi (dalje: PU), podnose porezni obveznici i to: Obrazac ZP, Obrazac PDV-S, Obrazac PPO, Obrazac PDV-P, Obrazac PDV-F, Obrazac PZ 42 i 63, Obrazac PDV-H, Obrazac DONH, Izvješće o ostvarenim oslobođenjima od plaćanja PDV-a, Obrazac ZGP, Obrazac GP i Obrazac e-trgovina, nisu se promijenili osim što su se riječi na obrascima u kunama i lipama zamijenile s riječima u eurima i centima, a radi primjene Zakona o uvođenju eura kao službene valute u RH. (Nar. nov., br. 57/22. i 88/22. ispravak).

2. Vrijednosni pragovi od 1. siječnja 2023. godine

Neki vrijednosni pragovi i iznosi u kunama, zamijenjeni su istim iznosom u eurima koji se prenose iz Direktive Vijeća 2006/112/EZ, a kako je to prikazano u nastavku:

Tablica 1. Iznosi u eurima s primjenom od 1. siječnja 2023.

Novčani iznosi i pragovi	Iznos u kunama do 31.12.2022.	Iznos u eurima i centima od 1.1.2023.
Prag stjecanja	77.000,00	10.000,00
Izdavanje pojednostavljenog računa	700,00	100,00
Iznos pošiljke kod prodaje dobara na daljinu uvezenih iz trećih područja	1.135,00	150,00
Povrat PDV-a poreznim obveznicima iz drugih država članica EU ili trećih zemalja	3.100,00	400,00
Isporuke za obračun i plaćanje PDV-a prema naplaćenim naknadama	15.000.000,00	2.000.000,00

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija –Porezna uprava, N. Zagreb

Ostali pragovi i iznosi preračunani su iz kuna u eure i cente primjenom općih pravila za zaokruživanje prema Zakonu o uvođenju eura, uz primjenu fiksnog tečaja konverzije koji iznosi 1 euro = 7,53450 kuna korištenjem pet decimala (neovisno o tome što je zadnja znamenka nula) te zaokruživanjem dobivenog iznosa u skladu s matematičkim pravilima zaokruživanja

Tablica 2. Iznosi u eurima i centima s primjenom od 1. siječnja 2023.

Novčani iznosi i pragovi	Iznos u kunama do 31.12.2022.	Iznos u eurima i centima od 1.1.2023.
Poklon male vrijednosti	160,00	21,24
Povrat PDV-a u putničkom prometu	740,00	98,21
Ispravak pretporeza za gospodarska dobra	1.000,00	132,72
Prag za ulazak u sustav PDV-a	300.000,00	39.816,84
Prag za tromjesečni obračuna PDV-a	800.000,00	106.178,25

Jednako tako vezano za prekršajne odredbe i novčane kazne za učinjene prekršaje koji su propisani člancima 130. i 131. Zakona o PDV-u (Nar. nov. br. 73/13. – 113/22. dalje Zakon), iznosi u kunama također su zamijenjeni s iznosima u eurima, ali uz primjenu matematičkih pravila zaokruživanja na nižu desetice prema Zakonu o uvođenju eura.

3. Primjena snižene stope PDV-a na isporuke grijanja

Kako bi se ublažio rast cijena energenata za potrošnju u kućanstvu i gospodarstvu, odredbama Zakona koje su stupile na snagu 12. studenog 2022. godine, propisano je smanjenje stope PDV-a s 13% na 5% na:

- isporuku grijanja iz toplinskih stanica, uključujući naknade vezane uz te isporuke, te
- isporuku ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke, obavljene do 31. ožujka 2023.

Prema navedenom, PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od 5% u razdoblju od 1. listopada 2022. do 31. ožujka 2023. godine, a nakon toga obračunavat će se po stopi od 13%.

Prema čl. 47. st. 2 točka g) Pravilnika detaljnije je pojašnjeno da snižena stopa PDV-a od 5% do 31. ožujka 2023. te 13% od 1. travnja 2023. godine obuhvaća isporuku prirodnog plina iz KN oznake 2711 11 00 i 2711 21 00 i grijanja iz toplinskih stanica, uključujući naknade vezane uz te isporuke, neovisno o tome kome se isporuka obavlja. Grijanjem iz toplinskih stanica smatra se grijanje iz sustava toplinske energije u samostalnom, zatvorenom i distribucijskom sustavu.

4. Primjena nulte stope na isporuku i ugradnju solarnih ploča

Državama članicama EU dana je mogućnost da uz primjenu dvije snižene stope PDV-a od 13% i 5%, samo na određene isporuke dobara i usluga iz Dodatka III. Direktive Vijeća 2006/112/EZ, mogu primijeniti stopu PDV-a od 0%, ali s pravom na odbitak pretporeza. Stoga je Zakonom, s primjenom od 1. listopada 2022. godine, propisano da se PDV obračunava i plaća po stopi od 0% na isporuku i ugradnju solarnih ploča na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa te isporuku i ugradnju solarnih ploča u blizini takvih objekata, prostora i zgrada.

Prema čl. 47.st. 3. i 4. Novog Pravilnika o PDV-u, detaljnije je propisano da se privatnim stambenim objektima smatraju prostori koji se većim dijelom (više od 50 %) koriste za stanovanje, dok se javnim i drugim zgradama smatraju prostori koji se većim dijelom (više od 50 %) koriste za aktivnosti od javnog interesa. Aktivnostima od javnog interesa osobito se smatraju aktivnosti tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, aktivnosti Hrvatske narodne banke i neprofitnih pravnih osoba.

Pod pojmom isporuka i ugradnja solarnih ploča podrazumijeva se realizacija projekata izvedbe jednostavnih građevina u smislu zakona kojim se regulira gradnja, a kojim je obuhvaćen i projektni i izvedbeni dio od strane jednog ili više izvođača. Pri tome se stopom PDV-a od 0 % oporezuje potrebna oprema i radovi (uključujući grupu opreme fotonaponski paneli, inverter, baterija (opcionalno), građevinska konstrukcija i kabelski razvod, solarni kolektori, spremnik tople vode, cirkulacijska pumpa i grupu radovi i usluge i to izvođenje radova na montaži, projektiranje i ishođenje dozvola i priključenje na elektroenergetsku distribucijsku mrežu).

O primjeni stope PDV-a od 0% na isporuku i ugradnju solarnih ploča, koju obavlja porezni obveznik kao izvođač, a koji za njihovu ugradnju može iskoristiti odbitak PDV-a u cijelosti, kao i o prijenosu porezne obveze koju obavlja podizvođač, Porezna uprava je izdala mišljenje KLASA:410-19/22-02/172; URBROJ:513-07-21-01/22-2 od 5 rujna 2022. godine iz kojeg se izdvaja dio:

...pri isporuci i ugradnju solarnih ploča (zajedno sa svom pratećom opremom i uslugama) na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa, koje jedan ili više izvođača obavljaju građanima, energetskim zajednicama građana (kod više stambenih zgrada) i osobama koje obavljaju djelatnost o javnog interesa, PDV se obračunava po stopi od 0%.

Porezni obveznik koji se smatra izvođačem i koji obavlja isporuku i ugradnju solarnih ploča, prilikom nabave solarnih

ploča, ostale opreme i usluga potrebnih za njihovu ugradnju, plaća PDV po stopi od 25% koji u cijelosti koristi kao odbitak pretporeza.

Prema tome, podizvođač koji obavlja primjerice izvedbeni dio projekta, za što izdaje račun glavnom izvođaču, na obavljenu uslugu ne bi mogao primijeniti stopu PDV-a od 0%, već bi primijenio prijenos porezne obveze na glavnog izvođača koji je upisan u registar obveznika PDV-a.

5. Odustanak od podnesenog zahtjeva za upis u registar obveznika PDV-a

Prema čl. 90. Zakona, malim poreznim obveznikom smatra se pravna osoba sa sjedištem, stalnom poslovnom jedinicom, odnosno fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u tuzemstvu, čija vrijednost isporuka dobara ili obavljenih usluga u prethodnoj ili tekućoj godini nije bila veća od 300.000,00 kn /39.816,84 eura. Mali porezni obveznik nema pravo iskazivati PDV na izdanim računima i nema pravo na odbitak pretporeza (čl. 90.st.3. Zakona).

Međutim, člankom 186.st.1. Pravilnika propisano je da se porezni obveznik koji je u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini je obavio isporuke dobara i usluga iznad 300.000,00 kn /39,816,84 eura, upisuje u registar obveznika PDV-a od 1. siječnja tekuće godine, odnosno od 1. dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je obavio isporuke dobara i usluga iznad propisanog praga. Navedeno se smatra upisom u registar obveznika PDV-a po sili zakona.

No, postoji i upis u registar obveznika PDV-a temeljem vlastitog zahtjeva.

Naime, porezni obveznik koji ne želi da se na njega primjenjuju odredbe o oslobođenju od plaćanja PDV-a iz čl. 90. st. 3. Zakona, može nadležnoj ispostavi PU podnijeti zahtjev za registriranje za potrebe PDV-a radi upisa u registar obveznika PDV-a i obračunavanja PDV -a od dana navedenog u zahtjevu koji ne može biti prije dana podnošenja zahtjeva. Smatra se da je zahtjev malog poreznog obveznika usvojen ako PU u roku od 8 dana od dana primitka zahtjeva ne donese rješenje o odbijanju zahtjeva te ga PU upisuje u registar obveznika PDV-a od dana navedenog u zahtjevu. PU može zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a odbiti, osobito kada porezni obveznik nije dostupan nadležnoj ispostavi PU ili se ne nalazi na adresi koja je navedena u zahtjevu.

Prema izmijenjenim odredbama Pravilnika, propisano je da porezni obveznik koji je podnio zahtjev za upis u registar obveznika PDV-a, a nije prekoračio prag od 300.000,00 kn /39.816,84 eura, može odustati od podnesenog zahtjeva za upis u registar obveznika PDV-a u roku od 8 dana od dana podnošenja zahtjeva, ali uz propisani uvjet da u tom razdoblju nije izdavao račune s iskazanim PDV-om.

5. Nova polja u obrascu PDV-a

U odnosu na Obrazac PDV-a kojeg su porezni obveznici zadnji puta podnijeli za prosinac 2022. ili zadnje tromjesečje 2022. godine, novi Obrazac PDV-a koji se podnosi PU za razdoblje oporezivanja koje počinje od 1. siječnja 2023. godine, **nema sljedećih polja koje se brišu radi pojednostavljenja popunjavanja:**

- točka V – podaci o neuplaćenom PDV-u do dana podnošenja prijave PDV-a po prethodnom obračunu odnosno preplati PDV-a (poreznom kreditu) iz ranijeg razdoblja oporezivanja,
- točka VI – podaci o ukupnoj razlici PDV-a za uplatu ili povrat. Ova razlika rezultat je obračuna PDV-a za razdoblje oporezivanja i prenesene obveze odnosno preplate (kredita) iz prethodne prijave PDV-a,
- točka VIII.3. – podaci o isporukama nekretnina te o broju isporučених nekretnina:
 - točka VIII.3.1. – isporuke nekretnina iz čl. 40.st.1.točka j) i k) Zakona koje su oslobođene PDV-a,
 - točka VIII.3.2. – isporuke nekretnina iz čl. 40. st.4. Zakona za koje porezni obveznik ima pravo izbora za oporezivanje,
 - točka VIII.3.3 - isporuke nekretnina koje su oporezive PDV-om.

U Obrascu PDV-a uvedena su nova polja:

- točka I.11. – isporuke po stopi od 0% ⇒ iskazuju se podaci iz stupca 17 Knjige izdanih računa (Obrazac I-RA), o isporukama i ugradnji solarnih ploča (čl. 38. st. 6. Zakona koje su oporezive PDV-om po stopi od 0%),
- točka II.11. – primljene isporuke dobara i usluga od poreznih obveznika bez sjedišta u RH po stopi od 0% i 5% ⇒ iskazuje se vrijednost isporuka koje poreznom obvezniku obavi porezni obveznik koji nema sjedište u RH (porezni obveznici sa sjedištem u državama članicama EU ili u trećim zemljama), a za koju je porezni obveznik primatelj dobra ili usluge obavezan obračunati i platiti PDV po stopi 0% i 5% prema čl. 75. st. 2. Zakona. Ovdje se upisuje i vrijednost usluga koje je poreznom obvezniku obavio porezni obveznik za sjedištem u trećoj zemlji, za koje je porezni obveznik primatelj usluge obavezan obračunati i platiti PDV po stopi 5% u skladu s čl. 75. st. 1. točkom 6. Zakona. Ovdje se upisuje i vrijednost dobara koja je primatelj oporezive isporuke iz čl. 10. st. 4. Zakona primio u okviru trostranog posla.
- točka IV. – obveza PDV-a u obračunskom razdoblju za uplatu ili povrat (u starom Obrascu PDV-a to je bila točka VI) ⇒ iskazuje se podatak za razdoblje oporezivanja o obvezi PDV-a za uplatu ako je PDV po obavljenim isporukama pod točkom II. veći od iznosa pretporeza u primljenim isporukama iz točke III. Obrasca PDV-a. I obrnuto, pravo na povrat PDV-a iskazuje se ako je iznos pretporeza pod točkom III. veći od iznosa iskazne obveze pod točkom II. Obrasca PDV.
- **Novo polje - broj računa za povrat** ⇒ na zadnjoj strani Obrasca PDV porezi obveznik iskazuje broj bankovnog računa na koji želi da mu se obavi povrat više plaćenog PDV-a, ako se izjasnio za povrat u Obrascu PDV.

Promjene na prikazanom Obrascu PDV istaknute su u negativu (sivom bojom), a prvi put su ovaj obrazac mjesečni su porezi obveznici dostavili PU 20. veljače za siječanj 2023.godine.

Obrazac PDV

POREZNI OBVEZNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	POREZNI ZASTUPNIK (naziv/ime i prezime i adresa: mjesto, ulica i broj)	NADLEŽNA ISPOSTAVA POREZNE UPRAVE	
PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ / OIB	PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ POREZNOG ZASTUPNIKA / OIB	PRIJAVA PDV-a ZA RAZDOBLJE OD __ _ _ __ _ _ DO __ _ _ __ _ _ GOD. __ _ _ _ _ _	
OPIS		POREZNA OSNOVICA (iznos u eurima i centima)	PDV PO STOPI 5%, 13% i 25% (iznos u eurima i centima)
OBRAČUN PDV-a U OBAVLJENIM TRANSAKCIJAMA DOBARA I USLUGA – UKUPNO (I. + II.)			XX XXX
I. TRANSAKCIJE KOJE NE PODLIJEŽU OPOREZIVANJU, OSLOBOĐENE I OPOREZIVE PO STOPI 0% - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.)			XX XXX
1. ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)			XX XXX
2. ISPORUKE DOBARA OBAVLJENE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA			XX XXX
3. ISPORUKE DOBARA UNUTAR EU			XX XXX
4. OBAVLJENE USLUGE UNUTAR EU			XX XXX
5. OBAVLJENE ISPORUKE OSOBAMA BEZ SJEDIŠTA U RH			XX XXX
6. SASTAVLJANJE I POSTAVLJANJE DOBARA U DRUGOJ DRŽAVI ČLANICI EU			XX XXX
7. ISPORUKE NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA U EU			XX XXX
8. TUZEMNE ISPORUKE			XX XXX
9. IZVOZNE ISPORUKE			XX XXX
10. OSTALA OSLOBOĐENJA			XX XXX
11. ISPORUKE PO STOPI 0%			XX XXX
II. OPOREZIVE TRANSAKCIJE – UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)			
1. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 5%			
2. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 13%			
3. ISPORUKE DOBARA I USLUGA U RH po stopi 25%			
4. PRIMLJENE ISPORUKE U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)			
5. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 5%			
6. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 13%			
7. STJECANJE DOBARA UNUTAR EU po stopi 25%			
8. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 5%			
9. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 13%			
10. PRIMLJENE USLUGE IZ EU po stopi 25%			
11. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 0% i 5%			
12. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 13%			
13. PRIMLJENE ISPORUKE DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 25%			
14. NAKNADNO OSLOBOĐENJE IZVOZA U OKVIRU OSOBNOG PUTNIČKOG PROMETA			
15. OBRAČUNANI PDV PRI UVOZU			
III. OBRAČUNANI PRETPOREZ - UKUPNO (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8. +9.+10.+11.+12.+13.+14.+15.)			
1. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 5%			
2. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 13%			
3. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U TUZEMSTVU po stopi 25%			
4. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA U RH ZA KOJE PDV OBRAČUNAVA PRIMATELJ (tuzemni prijenos porezne obveze)			
5. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 5%			
6. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 13%			

7. PRETPOREZ OD STJECANJA DOBARA UNUTAR EU po stopi 25%		
8. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 5%		
9. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 13%		
10. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH USLUGA IZ EU po stopi 25%		
11. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 5%		
12. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 13%		
13. PRETPOREZ OD PRIMLJENIH ISPORUKA DOBARA I USLUGA OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH po stopi 25%		
14. PRETPOREZ PRI UVOZU		
15. ISPRAVCI PRETPOREZA	XX XXX	
IV. OBVEZA PDV-a U OBRAČUNSKOM RAZDOBLJU: ZA UPLATU (II. - III.) ILI ZA POV RAT (III. - II.)	XX XXX	
V. IZNOS GODIŠNJEG RAZMIJERNOG ODBITKA PRETPOREZA (%)		
OPIS	VRIJEDNOST ISPORUKE IZNOS U EURIMA I CENTIMA	
VI. OSTALI PODACI		
1. ZA ISPRAVAK PRETPOREZA (UKUPNO 1.1.+1.2.+1.3.+1.4.+1.5.)		
1.1. NABAVA NEKRETNINA		
1.2. NABAVA OSOBNIH AUTOMOBILA I DRUGIH SREDSTAVA ZA OSOBNI PRIJEVOZ		
1.3. PRODAJA OSOBNIH AUTOMOBILA I DRUGIH SREDSTAVA ZA OSOBNI PRIJEVOZ		
1.4. NABAVA OSTALE DUGOTRAJNE IMOVINE		
1.5. PRODAJA OSTALE DUGOTRAJNE IMOVINE		
2. OTUĐENJE/STJECANJE GOSPODARSKJE CJELINE ILI POGONA		
3. UKUPNO PRIMLJENE USLUGE OD POREZNIH OBVEZNIKA BEZ SJEDIŠTA U RH (EU + TREĆE ZEMLJE)		
4. UKUPNO OBAVLJENE USLUGE POREZNIH OBVEZNICIMABEZ SJEDIŠTA U RH (EU + TREĆE ZEMLJE)		
5. PRIMLJENA DOBRA IZ EU U OKVIRU TROSTRANOG POSLA		
6. POSTUPAK OPOREZIVANJA PREMA NAPLAĆENIM NAKNADAMA		

_____ eura _____ eura _____ eura
 POVRAT PREDUJAM USTUP POVRATA

BROJ RAČUNA ZA POV RAT _____

6. Programske kontrole i zaprimanje obrasca PDV-a

Za obračunska razdoblja nakon 1. siječnja 2023. godine, Obrazac PDV podnosi se u valuti euro te se i knjiženja na porezno knjigovodstvenoj kartici također evidentiraju u valuti euro.

Neovisno do toga na koji se način Obrasci PDV-a unose u informacijski sustav u nadležnoj ispostavi PU, ručni unos ili prihvata putem interneta, svi zaprimljeni obrasci prolaze programske kontrole prema kojima se za isto obračunsko razdoblje ne mogu unijeti dva obrasca za jednog poreznog obveznika u istom razdoblju. Za istog poreznog obveznika nije moguće unijeti obrasce s različitim obračunskim razdobljima (kombinacija mjesečnih i tromjesečnih) u jednom razdoblju oporezivanja, osim za one porezne obveznike kojima je tijekom godine dodijeljen PDV ID broj prema čl. 77. Zakona radi transakcija s EU, a koji su porezni obveznici bili u obvezi tromjesečnog razdoblja oporezivanja i plaćanja te su postali mjesečni obveznici PDV-a.

7. Povrat PDV-a po prijavi PDV-a

Prema čl. 66. Zakona, porezni obveznik koji u razdoblju oporezivanja ima pravo na odbitak pretporeza, čiji je iznos veći od njegove porezne obveze, ima pravo na povrat te razlike ili može iznos preplaćenog PDV-a prenijeti u sljedeće razdoblje oporezivanja. Ako porezni obveznik podnošenjem prijave PDV-a traži povrat preplaćenog poreza, PU je obvezna vratiti tu razliku u roku od 30 dana od dana predaje prijave PDV-a, a najkasnije u roku od 90 dana od dana pokretanja poreznog nadzora.

Porezni obveznik koji je pod točkom IV. Obrasca PDV-a iskazao razliku za povrat, može tu razliku tražiti za povrat, koristiti kao predujam za buduće obveze ili svoje pravo na povrat može ustupiti na način propisan Općim poreznim zakonom (Nar. nov., br. 115/16. – 114/22.), kada je obvezan dostaviti nadležnoj ispostavi PU pisani ugovor o ustupu.

Sukladno čl. 177.st.2. Pravilnika, o načinu na koji želi ostvariti povrat PDV-a, porezni se obveznik izjašnjava stavljanjem oznake „X“ u prijavi PDV-a na zadnjoj strani Obrasca PDV, a u tom slučaju upisuje i broj računa za povrat.

Slika 1. Ustup povrata

IV. Obveza za uplatu u obračunskom razdoblju (II-III) ili za povrat (III-II)	xxxxxxx	1.500,00
--	---------	----------

☐ eura	☐ eura	☒ 1.500,00 eura
Povrat	Predujam	Ustup povrata
HR12234000875236555		

IBAN

Zbog ugrađenih sistemskih kontrola a pri odabiru načina realizacije povrata PDV-a, poreznim se obveznicima mogu dostaviti poruke slijedećeg sadržaja:

- Porez IV. nije jednako Porez II. – Porez III. (crvena restriktivna poruka)
- Upozoravajuća poruka: Ako već niste poslali PDV-S obrazac, isti je potrebno poslati
- Upozoravajuća poruka: Ako već niste poslali obrazac UR-a, isti je potrebno poslati
- Zbroj upisanih iznosa u poljima povrat, predujam, ustup povrata, može biti manji ili jednak zbroju iznosa pod IV. + saldo 1201
- Za obračunsko razdoblje od 1.1.2023. obrazac se podnosi u eurima.

8. Postupak usklađenja knjigovodstvenih evidencija

Zbog ugrađene programske kontrole, zbroj iznosa iskazanih u poljima za povrat, predujam i ustup PDV-a, ne smije biti veći od zbroja iznosa iskazanog pod točkom IV. Obrasca PDV-a i salda na brojčanoj oznaci za PDV – konto 1201, koji je iskazan na porezno knjigovodstvenoj kartici na dan predaje Obrasca PDV-a, a sukladno čl. 177.st.2. Pravilnika.

Prema tome, zatraženi iznos povrata PDV-a može biti manji ili jednak sumi pod IV tekućeg Obrasca PDV-a + saldo na kontu 1201.

Radi navedenog, porezni obveznici su dužni provoditi postupak usklađenja salda na kontu PDV-a s evidencijama koje analitički vodi PU. U tu svrhu službenici PU trebaju zajedno s poreznim obveznicima provjeriti sva knjiženja na brojčanoj

oznaci konta za PDV – 1201, ako postoje dugovna odnosno preplatna salda, ispraviti primijećene pogreške, napraviti preknjiženja te provesti sva nova knjiženja kakva možda nedostaju, kako bi se na knjigovodstvenoj kartici utvrdilo stvarno stanje.

Porezni obveznici koji koriste sustav ePorezna, postupak usklađenja mogu obaviti i sami temeljem uvida u porezno knjigovodstvenu karticu ePKK te usporedbom poreznih zaduženja i uplata na računu PDV-a koji se analitički prati u PU. Postupak usklađenja mogu obaviti i knjigovodstveni servisi ako su od poreznog obveznika dobili ovlaštenje temeljem punomoći. Porezno knjigovodstvena kartica pruža mogućnosti pregleda svih postojećih računa poreznog obveznika po svim ispostavama, po knjigovodstvenom i carinskom praćenju.

Posebno se napominje da je zbog uvođenja eura kao službene valute u RH, na porezno knjigovodstvenoj kartici izvršeno zatvaranje knjigovodstvene 2022. godine i otvorena su početna stanja s 1. siječnja 2023. godine u valuti euro. Prilikom saldiranja stavaka na porezno knjigovodstvenoj kartici s danom 31. prosinca 2022. godine na svakoj pojedinoj vrsti prihoda, ako je saldo u kunama iznosio manje od 1 centa, izvršen je otpis odnosno pripis s 31. prosinca 2022. godine u kunama, kada se početno stanje u tom slučaju nije prenosilo. Prema navedenom, sva salda na pojedinoj vrsti prihoda koja su na knjigovodstvenoj kartici bila manja od 0,04 kune, nisu se prenosila kao početna stanja, budući se primjenom fiksnog tečaja konverzije dobiva iznos manji od 1 centa. (0,03 kn : 7,53450 = 0,00 eura; 0,04 kn : 7,53450 = 0,01 eura).

Od 1. siječnja 2023. godine, porezno knjigovodstvena kartica po pojedinim vrstama prihoda prikazana je dvojno te je omogućen izbor valute EUR/HRK, pri čemu je iznos u kunama samo informativnog karaktera.

8.1. Slanje poruka poreznom obvezniku

Kako bi se pri preuzimanju Obrasca PDV-a u sustav, a koji su zaprimljeni putem ePorezne, provjerilo jesu li obavljena sva potrebna usklađenja, nadležan referent za poreznog obveznika prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu za fizičku osobu te sjedištu za pravnu osobu, može poreznom obvezniku poslati poruku. Poruka se poreznom obvezniku može poslati odabirom opcije Pošalji poruku iz uvida u Obrazac PDV-a koji je zaprimljen putem ePorezne, prije nego što se izvrši unos obrasca.

Stoga su porezni obveznici dužni redovito pregledavati pristigle poruke kako bi mogli napraviti potrebna usklađenja a prije unosa Obrasca PDV-a u informacijski sustav PU.

8.2. Kontrola na poljima realizacije povrata PDV-a

Već je naglašeno da postavljena programska kontrola na polja realizacije povrata PDV-a, obuhvaća usporedbu → ukupnog iznosa za povrat, predujam i ustup povrata koji je upisan u navedena polja, sa stanjem duga ili preplate na kontu PDV-a (1201) na dan predaje prijave te iznosa upisanog pod točkom IV. Obrasca PDV-a.

Drugim riječima, za dugovni ili preplatni saldo na kontu 1201 koji je iskazan na porezno knjigovodstvenoj kartici na dan predaje Obrasca PDV-a, porezni obveznik treba povećati ili smanjiti iskazani iznos u poljima za povrat, predujam i ustup poreza.

Slika 2. Programska kontrola za povrat PDV-a

REALIZACIJA POVRATA PDV-a			
-iznos za povrat	=	Iznos iskazan	Saldo duga ili
-iznos za predujam	<	pod točkom	preplate na kontu
-iznos za ustup povrata		IV. Obrasca	1201 na dan
		PDV	predaje Obrasca
			PDV-a

Ovisno o tome kakav je saldo na kontu 1201 - dugovni ili preplatni, te je li po tekućem Obrascu PDV-a iskazana obveza za uplatu ili povrat, mogući su različiti slučajevi realizacije povrata PDV-a.

Primjer 1. povrat po tekućem obrascu i preplata na kontu 1201 iz ranijeg razdoblja

Ako porezni obveznik pod točkom IV. tekućeg Obrasca ima iskazanu razliku za povrat jer je iznos pret poreza pod točkom III. veći od iznosa obveze iskazane pod točkom II, a na dan predaje obrasca na porezno knjigovodstvenoj kartici na kontu 1201 ima iskazanu preplatu iz ranijeg razdoblja, iznos koji može biti upisan u polja realizacija povrata mora biti manji ili jednak zbroju iznosa upisanom pod točkom IV. Obrasca i salda na kontu 1201.

Primjerice, porezni obveznik ABC d.o.o. je pod točkom IV. Obrasca iskazao razliku za povrat u iznosu od 100,00 eura, a preplatni saldo na kontu 1201 (porezni kredit) na dan predaje obrasca iznosi 50,00 eura. Ukupan iznos koji se može upisati u polja realizacije povrata, iznosi 150,00 eura. No iskazni iznos za povrat može biti i manji od 150,00 eura, ali radi programske kontrole ne smije biti veći od 150,00 eura.

Primjer 2. povrat po tekućem obrascu i iskazan dug na kontu 1201 iz ranijeg razdoblja koji je manji od iznosa za povrat

Ako porezni obveznik pod točkom IV. Obrasca ima iskazanu razliku za povrat, a na porezno knjigovodstvenoj kartici na kontu 1201 ima iskazan dospjeli a neplaćen dug, iznos koji može biti upisan u polja realizacija povrata mora biti manji ili jednak razlici iskazane preplate pod točkom IV. Obrasca i duga na kontu 1201 na dan predaje obrasca.

Primjerice, porezni obveznik ABC d.o.o. je pod točkom IV. Obrasca iskazao razliku za povrat u iznosu od 100,00 eura, dok dugovni saldo na kontu 1201 na dan predaje obrasca iznosi 30,00 eura. Ukupan iznos koji se može upisati u polja realizacije povrata, iznosi 70,00 eura. No iskazni iznos za povrat može biti i manji od 70,00 eura, ali radi programske kontrole ne smije biti veći od 70,00 eura.

Primjer 3. povrat po tekućem obrascu i iskazan dug na kontu 1201 iz ranijeg razdoblja koji je veći od iznosa za povrat

Ako porezni obveznik pod točkom IV. Obrasca ima iskazanu razliku za povrat, a na porezno knjigovodstvenoj kartici na kontu 1201 ima iskazan dospjeli a neplaćen dug u iznosu koji je veći od iskazanog povrata po tekućem obrascu, tada polja realizacija povrata moraju ostati prazna, budući da nema iznosa za povrat.

Primjerice, porezni obveznik ABC d.o.o. je pod točkom IV. Obrasca iskazao razliku za povrat u iznosu od 100,00 eura, dok dugovni saldo na kontu 1201 na dan predaje obrasca iznosi 150,00 eura. Budući da je dug na PDV-u veći od iskaza-

nog povrata, u tom se slučaju prema postavljenim kontrolama, polja realizacija povrata ne popunjavaju.

Primjer 4. obveza za uplatu po tekućem obrascu i iskazana preplata na kontu 1201 iz ranijeg razdoblja koja je veća od iskazane obveze

Ako porezni obveznik pod točkom IV. obrasca ima iskazanu razliku za uplatu, jer je iskazani PDV po obavljenim isporukama pod II. Na obrascu, veći od iznosa pretporeza u primljenim isporukama pod III., dok na kontu 1201 na dan predaje obrasca ima iskazanu preplatu koja je veća od iskazane obveze, iznos koji može biti upisan u polja realizacija povrata mora biti manji ili jednak razlici iznosa upisanog pod točkom IV. obrasca i preplate na kontu 1201 na dan predaje obrasca.

Primjerice, porezni obveznik ABC d.o.o. je pod točkom IV. obrasca iskazao razliku za uplatu u iznosu od 300,00 eura, dok preplatni saldo (porezni kredit) iz ranijeg razdoblja na kontu 1201 na dan predaje obrasca iznosi 500,00 eura. Budući da je iskazana preplata na kontu 1201 veća od iskazane obveze za uplatu po tekućem obrascu, u polja realizacija povrata upisuje se iznos povrata od 200,00 eura. No iskazni iznos za povrat može biti i manji od 200,00 eura, ali radi programske kontrole ne smije biti veći od 200,00 eura.

Primjer 5. obveza za uplatu po tekućem obrascu i iskazana preplata na kontu 1201 iz ranijeg razdoblja koja je manja od iskazane obveze

Ako porezni obveznik pod točkom IV. obrasca ima iskazanu razliku za uplatu, a na kontu 1201 je na dan predaje obrasca iskazana preplata koja je manja od iskazane razlike za uplatu, polja realizacija povrata ostaju prazna.

Primjerice, porezni obveznik ABC d.o.o. je pod točkom IV. obrasca iskazanu razliku za uplatu u iznosu od 300,00 eura, a na porezno knjigovodstvenoj kartici ima iskazanu preplatu u iznosu od 100,00 eura. Polja realizacija povrata ostaju prazna, jer porezni obveznik po tekućem obrascu ima obvezu za uplatu u iznosu od 200,00 eura.

9. Zahtjev za preknjiženjem na buduće obveze putem PDV obrasca

Ako porezni obveznik na Obrascu PDV-a označi povrat PDV-a stavljajući oznaku X u polje za povrat na zadnjoj strani obrasca i upiše iznos povrata, koji je usklađen sa saldonom na porezno knjigovodstvenoj kartici na kontu 1201 na dan predaje prijave, može na prikazanom ekranu izabrati opciju - preknjiženje na buduće obveze koje još nisu dospjele/zadužene na knjigovodstvenoj kartici.

To znači da zahtjev za preknjiženje na buduće/nedospjele obveze na knjigovodstvenoj kartici, dostavlja sam porezni obveznik putem Obrasca PDV-a kojeg službenik ručno unosi u informacijski sustav PU ili zahtjev za preknjiženje na buduće/nedospjele obveze dostavlja porezni obveznik elektroničkim putem koristeći uslugu e-Porezna.

Osim upisanog iznosa povrata, za preknjiženje na buduće obveze, potrebno je popuniti podatke o vrsti prihoda, općini zaduženja te oznaci JOPPD obrasca.

9.1. Vrsta prihoda

Preknjiženje na buduće obveze moguće je obaviti za one vrste prihoda s kojima se porezni obveznici najčešće mjesečno zadužuju u PU. Primjerice, to mogu biti sljedeće vrste prihoda: porez na dobit, porez i prerez na dohodak, prihodi vezani uz JOPPD obrasce, TZ, SR, HOK i dr.

Međutim, nije dozvoljeno upisati sljedeće vrste prihoda: 1201, 1244, 1228, 1236, 1252, 1260, 1300, 1301, 2720, 2736, 2741, 2757, 2762, 2778, 2783, 2799, 608419, 608420, 8257, 8265, 2348, 2356, 8460, 8583, 7013. Ako se ipak na zahtjevu za preknjiženjem upišu navedene vrste prihoda, poreznom se obvezniku prikazuje restriktivna poruka: „Vrsta prihoda nije dozvoljena za upis“.

Ista vrsta prihoda može se unijeti više puta, ali s različitim općinama. Iznimno se za porez i prerez na dohodak temeljem JOPPD obrasca može više puta unijeti ista vrsta prihoda s istom općinom, ali s različitim oznakom JOPPD obrasca.

Preknjiženje na buduće obveze obavlja se prema redoslijedu kako je porezni obveznik upisao u svom zahtjevu pri podnošenju Obrasca PDV-a.

9.2. Općina zaduženja

Općina zaduženja upisuje se prema šifarniku općina, samo za one vrste prihoda za koje su računi otvoreni po općinama (primjerice, poreza i prireza na dohodak, TZ, SR, HOK, gradske, općinske i županijske račune). U suprotnom se poreznom obvezniku prikazuje restriktivna poruka: „Za određenu vrstu prihoda onemogućen unos općine“.

9.3. Oznaka JOPPD obrasca

Ako se vrsta prihoda odnosi na JOPPD obrazac, potrebno je u polje oznaka JOPPD obrasca od 5 znamenaka, upisati oznaku godine, te oznaku dana u godini na koji se JOPPD obrazac dostavlja PU.

Osim oznaka izvješća 001 do 365/366 (ovisno o broju dana u godini), omogućen je i unos posebnih oznaka JOPPD obrasca koja su vezana za nadzor PU, stečajni postupak, odobreni reprogram te obročnu otplatu. To su sljedeće posebne oznake JOPPD obrasca.

1. GG701 - GG709 - zaduženje po nadzoru PU
2. GG710 - GG719 - zaduženje po nadzoru PU po poreznoj nagodbi
3. GG850 - uplata po osnovu upravnog ugovora
4. GG800 - uplata po osnovu reprograma
5. GG900-GG998 - zaduženje temeljem rješenja PU
6. GG750 - uplata reprograma po odobrenom stečajnom sporazumu
7. GG760- uplata reprograma po odobrenom stečajnom planu
8. GG770 – uplata obročne otplate po posebnim mjerama (COVID)

Ako se oznaka JOPPD obrasca ne popuni prema navedenom pravilu, poreznom se obvezniku prikazuje restriktivna poruka: „Oznaka JOPPD izvješća nije pravilno upisana“

Nakon upisa svih vrsta prihoda i podataka za preknjiženjem iz zahtjeva poreznog obveznika, potrebno je u polje UKUPNO upisati ukupan iznos te potvrditi unos.

9.4. Primjer preknjiženja na buduće obveze

Pravna osoba Star d.o.o. iz Zagreba, po PDV obrascu za 1 mj/2023 ostvarila je razliku za povrat PDV-a u iznosu od 2.500,00 eura.

Pravna osoba uredno podmiruje svoje obveze i nema dugovnog ni preplatnog salda na PDV-u, tako da početno stanje s 1. siječnja 2023. godine na kontu 1201 iznosi 0, 00 eura.

Upisom oznake X u polje povrat, te upisom iznosa povrata na zadnjoj strani PDV obrasca, porezni obveznik traži preknjiženje na buduće obveze na vrstu prihoda porez na dobit. S primjenom od 1. siječnja 2023. godine porez na dobit više se ne uplaćuje na račune grada / općine prema sjedištu / prebivalištu poreznog obveznika, već u korist računa Državnog proračuna na račun: HR1210010051863000160. Budući da za vrste prihoda poreza na dobit nije dozvoljen unos općine, jer se općina može upisati samo za vrste prihoda za koje su i računi otvoreni po općinama, stoga taj dio u zahtjevu ostaje nepopunjen. Navedenim preknjiženjem smanjit će se dug na knjigovodstvenoj kartici (konto 1651) koji je nastao radi neplaćenog predujma poreza na dobit za prosinac 2022. godine.

U slučaju da je porezni obveznik dio povrata PDV-a odlučio preknjižiti na vrstu prihoda veznu uz JOPPD obrazac (primjerice konto 1880, 2283 i dr.), tada je na zahtjevu potrebno popuniti kao obvezan podatak općinu zaduženja te oznaku JOPPD obrasca.

Slika 3. Zahtjev za preknjiženjem PDV-a na buduće obveze

IV. Obveza za uplatu u obračunskom razdoblju (II-III) ili za povrat (III-II)	xxxxxxx	2.500,00
--	---------	----------

X ___2.500,00 eura □ _____ eura □ _____ eura

POVRAT

PREDUJAM

USTUP POVRATA

PREKNJIŽENJE NA BUDUĆE OBVEZE

Red.br	Vrsta prihoda	Općina	Oznaka izvješća	JOPPD	Iznos
1.	Porez na dobit	2.500,00			

Obračun sastavio:
(Ime i prezime)

Lako d.o.o.
Luka Ban /Potpis

9.5. Dostava obavijesti o preknjiženju u korisnički pretinac

Od prosinca 2022. godine, PU je započela sa slanjem elektroničkim putem Obavijesti o preknjiženju iz aplikacije povrat PDV-a u korisnički pretinac poreznih obveznika. Dostavljenim obavijestima nakon obavljenog preknjiženja, dodjeljuje se neupravna KLASA i URBROJ, a iznosi koji se prikazuju o izvršenim preknjiženjima, iskazani su u eurima.

Kako bi porezni obveznici dobili svoje obavijesti o preknjiženju u korisnički pretinac kao knjigovodstveni dokument za knjiženje u vlastitim evidencijama, trebaju imati točno ažuriranu adresu u RPO registru u informacijskom sustavu PU.

10. Odgovornost PU za opravdanost povrata preplaćenih javnih davanja

Za opravdanost povrata više uplaćenih prihoda, te ispravnost popunjavanja naloga za povrat i isplatu sredstava, odgovorne su nadležne ispostave PU koje vode analitičke knjigovodstvene evidencije po poreznim obveznicima i pojedinim vrstama prihoda, i to prema sjedištu za pravne te prebivalištu za fizičke osobe i građane.

Stoga prije odobrenja povrata preplaćenih sredstava sa nekog računa, ispostava PU obvezno provjerava je li porezni obveznik uredno podmiruje druge obveze koje su evidentirane u pore-

znom knjigovodstvu, jer se u slučaju nepodmirenih obveza, svota povrata najprije koristi za podmirenje iskazanih dugova na knjigovodstvenim kontima o kojima analitičku evidenciju vodi PU.

Prema odredbi čl. 127. st.6. OPZ-a, PU neće obaviti povrat preplaćenog poreza i poreza plaćenog bez pravne osnove, ako prethodno utvrdi da porezni obveznik u knjigovodstvenim evidencijama ima dospjelih, a neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja koje naplaćuje porezno tijelo.

Primjerice, PU neće obaviti povrat više uplaćenih sredstava po godišnjoj poreznoj prijavi fizičkoj osobi ako postoje nepodmirene obveze po osnovi drugih poreza, kao što je iskazani dug na porezu na promet nekretnina, porezu na nasljedstva i darove, porezu na kuće za odmor i dr. Od utvrđene svote povrata, najprije se obavlja preknjiženje na iskazane duge, a ostatak se vraća fizičkoj osobi.

Ako su opravdani, povrati pogrešno i više uplaćenih javnih davanja pravnim i fizičkim osobama, obavljaju se najčešće bezgotovinskim načinom, a samo iznimno ako obveznik nema otvoren račun u banci i gotovinskom isplatom.

U slučaju kada se povrat obavlja osobi kojoj je pravo na povrat ustupljeno, prema odredbi čl. 25. OPZ-a, ustupatelj prava dužan je dostaviti ugovor o ustupu potraživanja poreznom tijelu u roku od 3 dana od dana njegova sklapanja, koji je obvezujući za porezno tijelo, osim ako se nad ustupateljem prava ne provodi ovrha. Navedeno znači da u slučaju kada ustupatelj prava na povrat poreza na računu za redovno poslovanje kod banke, ima evidentirane nenamirene dospjele obveze, a sklopljen je ugovor o ustupu kojim se pravo na povrat poreza ustupa drugoj pravnoj ili fizičkoj osobi, takav ugovor nije obvezujući za porezno tijelo. Prava se mogu ustupiti kao povrat trećoj osobi ili se mogu koristiti za izmirenje poreznih obveza treće osobe, samo ako porezni obveznik nema evidentiranih dospjelih obveza, pri čemu PU ne supotpisuje sklopljeni ugovor o ustupu.

Pravne i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost, najčešće PU dostavljaju na provedbu ugovor o ustupu prava na povrat PDV-a po mjesečnim ili tromjesečnim PDV obrascima, iako se ustupiti može pravo na povrat i drugih poreza o kojima PU vodi analitičku evidenciju – primjerice porez na dobitak ili dohodak po godišnjem obračunu temeljem verificiranih Obrazaca PD i DOH, porez na promet nekretnina i sl.

11. Zaključak

Porezni obveznik mora u svom knjigovodstvu osigurati sve potrebne podatke koji omogućuju ispravno i pravodobno obračunavanje i plaćanje PDV-a. Od 1. siječnja 2023. godine, promijenjeni su Obrasci knjige U-Ra i I-Ra te sadržaj i način popunjavanja Obrasca PDV. U Obrascu PDV-a, pod točkom IV. iskazuje se podatak o obvezi PDV-a u obračunskom razdoblju za uplatu ili za povrat. Ako je PDV po obavljenim isporukama pod II. manji od iznosa pretporeza u primljenim isporukama pod III., iskazuje se pravo na povrat PDV-a.

Porezni obveznik se u okviru iznosa za povrat PDV-a iskazanog u prijavi PDV-a pod točkom IV. može izjasniti za više načina povrata. Međutim, radi postavljenih programskih kontrola, zbroj iznosa iskazanih u poljima povrat, predujam i ustup povrata, ne smije biti veći od zbroja iznosa iskazanog pod točkom IV. i salda na kontu PDV-a koji je iskazan na porezno knjigovodstvenoj kartici na dan predaje prijave PDV-a.